

Aan: de vaste Kamercommissie voor SZW
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG
E cie.szw@tweedekamer.nl

Datum: 25 november 2021
Kenmerk: 21-060
Onderwerp: Input MIND plenaire vergadering begrotingsbehandeling SZW
Contact: Mirjam Drost E. Mirjam.drost@wijzijnmind.nl M 06 19973092

Geachte Kamerleden,

In de week van 30 november vindt de begrotingsbehandeling plaats van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Met deze brief geeft MIND, de landelijke koepel van jongeren en volwassenen met een psychische kwetsbaarheid of aandoening en/of verslaving, en naastbetrokkenen aan op welke punten het bieden van bestaanszekerheid kan leiden tot een werkzaam leven voor jongeren.

Het is belangrijk dat wij onze jongeren bestaanszekerheid garanderen, zodat ze elke dag kunnen rekenen op zinvol werk en dagbesteding. En van waaruit zij bouwen aan een toekomst waarin ze zoveel mogelijk zelfstandig kunnen participeren in de samenleving. Een woning, hulp bij schulden, een baan en/of een opleiding en daarna een baan, zijn daarbij essentieel. Met als toevoeging dat extra aandacht nodig is voor jongeren met psychische kwetsbaarheid en klachten, omdat die risico lopen op (tijdelijke) uitval en moeilijker aan een baan komen dan andere werkzoekende jongeren. Werken aan bestaanszekerheid is een belangrijke vorm van preventie waarmee we veel psychisch leed onder jongeren voorkomen. Bovendien hebben we de jongeren in de toekomst heel hard nodig, alleen al vanwege de vergrijzing.

Onze algemene oproep daarbij is: laat het Kabinet bij het opstellen en de Kamer bij het controleren van wet- en regelgeving veel meer vanuit dit basisprincipe uitgaan en toetsen aan de bijdrage aan de bestaanszekerheid.

Voorkom dat jongeren met een psychische kwetsbaarheid dakloos worden

Eerder heeft MIND er al op gewezen dat jongeren tussen de 18 en 21 jaar in de huidige wetgeving tussen wal en schip vallen¹. In de Participatiewet wordt ervan uitgegaan dat ouders deze jongeren financieel onderhouden, maar veel ouders kunnen niet voldoen aan deze onderhoudsplicht, zonder zelf in financiële problemen te komen. Het gevolg is een groep jongeren² die niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien, geen huur voor een woning kunnen betalen, geen opleiding kunnen betalen en onnodig dakloos worden en daardoor geen goede start op de arbeidsmarkt meer kunnen maken. Vaak gaat het om jongeren die het ouderlijk huis verlaten omdat zij in een instabiele thuissituatie leven, of plotseling hun ouders verliezen.

Jongeren hebben binnen de Participatiewet recht op een uitkering van circa 234 euro per maand. Gemeenten mogen hier een uitzondering op maken en hen een hoger bedrag toekennen, maar doen dit zelden. Deze vrijblijvendheid moet er af! Gemeenten moeten verplicht worden om proactief dakloosheid onder jongeren te bestrijden en jongeren financieel bij te springen indien nodig, op grond van de bijzondere wet bijstand.

Vraag aan de staatssecretaris: kunt u een regeling treffen met gemeenten dat gemeenten verplicht worden om direct financieel bij te springen aan de hand van de bijzondere wet bijstand als een jongere financieel in de problemen komt en mogelijk schulden opbouwt? En wilt u de gemeenten financieel hierin ondersteunen om dit mogelijk te maken? Deze investering betaalt zich dubbel en dwars terug doordat dakloosheid wordt voorkomen en we jongeren een toekomst bieden.

Het Bouwdepot

Het Bouwdepot³ geeft jongeren regie op hun leven en helpt hen zo om hun leven weer op de rit te krijgen. In het voorjaar van 2020 ging in de steden Rotterdam, Eindhoven en Den Haag de eerste editie van start en daaruit blijkt dat deze aanpak helpt⁴. Steeds meer gemeenten zouden met Het Bouwdepot aan de slag willen gaan, maar worden hierin tegengehouden door het gebrek aan experimenteerruimte in de Participatiewet.

Vraag: Is de staatssecretaris bereid om voor een periode van 3 jaar een proeftuin op te zetten met geïnteresseerde gemeenten en Stichting Zwerfjongeren Nederland, waarin zij de ruimte krijgen om het Bouwdepot in te zetten? Is hij bereid om voor deze proeftuin een goede monitoring in te richten?

¹ <https://mindplatform.nl/nieuws/kameroverleg-participatiewet-bestrijd-dakloosheid-jongeren>

² In 2018 zo'n 12.600 jongeren, zie <https://zwerfjongeren.nl/projecten/een-jaar-lang-een-vast-maandelijks-inkomen-het-bouwdepot/>

³ <https://hetbouwdepot.nl/>

⁴ <https://open.spotify.com/episode/3yn1h1t64opX12AF9JlwA6>

Arbeidspotentieel bij jongeren onbenut vanwege Participatiewet

Voor jongeren met psychische klachten en een hogere opleiding en/of jongeren met psychische klachten die nog thuis wonen is het lastig om ondersteuning te krijgen bij hun zoektocht naar werk. Ze krijgen meestal geen uitkering op basis van de kostendelersnorm en ze vallen niet onder de baanafspraken. Volgens de Participatiewet hebben zij recht op ondersteuning naar werk, maar gemeenten hebben weinig ruimte om deze ondersteuning te geven. Tegelijkertijd komt de groep hoger opgeleide jongeren in een ongewenste concurrentiepositie met de jongeren die wel onder de baanafspraken vallen, wat hun kansen op een baan verder verkleint. Zeker nu werkgevers zitten te springen om mensen is het belangrijk om ook de groep hoger opgeleide jongeren met een psychische kwetsbaarheid die steun te geven die hen helpt om aan de slag te gaan.

Vraag aan de staatssecretaris: bent u bereid om vanuit het ministerie een extra inspanning te leveren door ook deze groep jongeren met veel potentieel en mogelijkheden naast hun kwetsbaarheid, ondersteuning te bieden in de vorm van onder meer (job)coaching en een aanbod van concrete banden, om hen zo tot bloei te laten komen bij de start van hun carrière?

Jongeren met een beperking die studeren hebben recht op een vast bedrag per maand, ongeacht hun leeftijd

Het amendement van de Kamerleden Maatoug en Van Dijk⁵ om de bepaling in de Participatiewet over de individuele studietoelage aan te passen, naar een vast bedrag per maand ondersteunen wij van harte. Echter in dit amendement is de hoogte van het bedrag afhankelijk van de leeftijd van de studerende jongere, 150 euro voor een 18 jarige tot en met 300 euro voor een 21 jarige. Maar de vaste lasten voor een uitwonende 18 jarige zijn niet minder dan die voor een 21 jarige. Aanvulling van 300 euro per maand voor uitwonende studerende jongeren tot 21 jaar blijft noodzakelijk.

Vraag: is de staatssecretaris bereid om in aanvulling op het amendement naar gemeenten aan te geven om studerende jongeren ongeacht hun leeftijd een individuele studietoelage van € 300 euro per maand toe te kennen? Is de staatssecretaris bereid om gemeenten hier eventueel financieel in te ondersteunen?

We wensen u een constructief begrotingsoverleg toe. Als u vragen heeft of wilt overleggen, neemt u dan contact met ons op?

Met vriendelijke groet,

Drs. M.J. ter Avest,
Directeur / bestuurder MIND

⁵ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/amendementen/detail?id=2021Z20081&did=2021D42878>